

Petar Giunio :

I.

Naši stari inpjegati

Stari austrijski inpjegati bili su ka nika rasa za sebe. I taki se inpjegati danas više ne rajaju. Para mi se, da su s Frantom Jozépon finili i oni svoju. A bili su inensa čejad, spečalmente oni mali inpjegati od dugane, poste, inposte, suda i kapitanata. I nikako su sumijali jedan drugemu, ka da hi je jedna mat rodila. Svi su se nosili na isti način, a imali su iste guste i mote. Strigli su kose ala špaceta, nosili me-zokanu, očaline s kadinelon iza uha, polsine od kaučuka, tanku bagulinu i visoke postole na elastič. Ti mali inpjegati nisu bili, Bože moj, nika čejad od velike šjence i velih skula, ma su zato imali lipu kaligrafiju. Ka da su timbravali slova. I za rič pravo bili su puno ušesni, čisti, vridni, pošteni, rišpetozi i pedanti u službi, pa ~~ni~~ se ritko dogajalo da bi jin pala na kartu mača od inkijostra kad bi pisali, jerbo je to bila vela sramota za jedne-ga inpjegata. ~~A ^{da s takim inpjegatima je bio kumtenat} ~~stariji su bili taki, to je bilo doista za austrijski guve-~~~~ ran. A ča će ti i učevan i spametan čovik ako je linčina, ako ne dohodi na vrime u kančelariju, ako nima kularinu, zmačaje ate i nezna lipo pisat!

Antiki inpjegati imali su malu plaću, ma i male potrebe, tako da ~~su~~ s ono malo fjorini mogli nikako izać do zanjega u misecu. Ako su bili puno šparenjozi i ako bi jin žena sama fregala pod i prala bjankariju, mogli su poslat i kojega sina u skulu i hranit gudina, pa je bilo doma i ~~mesa~~ ~~mesa~~ i larda, a i koji suhi pršut.

Jedini divertimenat malega inpjegata u našin malin bodulskim paizima je bi^o, da se prid večer, poslin nego je izaša iz kančelarije, prošeta s prijatejima priko rive oli na pjaču ispid crikve i komame. Ondar bi se razgovorali o cinana, o novin linijama vapore, o vrimenu i o drugin ovakin

sparetnin stvarima. ^opolitiki jin nikako ni bilo drago puno pripovidat, da jin se nebi zamirilo, pa su de solito škrivavali take razgovore. Jedino su se znali puno raspropovidat, ako bi digod u svitu skopjerala gvera, ka ča je bila gvera između Amerikana i Španjola i Kineza i Japoneza, oli kad je on car od Abisinije, Menelik, bi istuka Taljane. A puno hi je interesavala i gvera između Engleza i Bura, ka i ona između Rusa i Japoneza. E, ondar bi to bi veli gust razgovarat i štrolijavat ko će dobit gveru, pa bi se digod zna-
-lo dogodit, da su zakasnili doć doma na večeru i priko kvarat od ure. A on-
-dar bi žena počela brentulavat i slala s vragon i Abesine i Japoneze, jer
-bo zarad njih nima doma više nikakvega reda.

A u nediju poslin podne, iza prvega u misecu, kad bi se noga stratit koji patakun, sva bi famija izašla na šetnju da hi vidi svit, a spečalmente, ako je žena od inpjegata kupila novi kapelin. Razumi se, da bi onda sili i u kafetariju i slušali končerat mužike komunale. Inpjegat bi za sebe ordina biru oli kapučin, a za ženu i ducu pasaretu oli mareru s bišk-
-tinon. A u drugin nedijama otac bi pošla sam u kafetariju popodne, da učini s prijateljima koju briškulu oli tresete.

I tako su mali inpjegati živili i služili do sarti u mistu di su se i rodili, jerbo hi se ni puno primiščalo iz mista u misto. A zašto bi hi i primiščali? Ako mali inpjegat od svoje voje ni hoti' poč u drugo misto, za njega bi primiščenje bila sramota, a i veliki kolap za žop, jerbo je u drugon mistu vajalo plaćat afit. De solito se primiščalo suce ^{druse} inpjegate oli ^dandarme i financijere, na ritko inpjegate od suda i inposte i drugih kančelarija. Di se čovik rodi, tu je i služi!

A i žene malih inpjegata, ~~su~~ vaja rić istinu, bile su vridne. Same su malo izahodile nadvor. Hodile su samo u crkvu, u butigu i prid ~~u~~ večer malo petegulat u susidstvu o novitadima u mistu. Fatigale su bidne doma cili božji dan, vikale i tukle ducu, da od njih učinidu čejad na svon mistu. Nosile su kapelin, na nisu mazale čunku i nokte, strigle kose i nosile krat-ke pandile, ni hodile same u kafetariju i na banje, da jin svit gleda gola kolina. Ako bi se liti pošle kupat, hodile ^{su} mužon i dicon daleko iza koje griže di hi niko ne vidi. Muž bi otvori velikú lumbrelu, a ona bi ^{brzo} obukla veštít od banja s dugim nogavicama i odna bi se surgala u more, da jon nebi

+

još ko po vragu vidi boso noge. E, pa da nisu bile ušesne žene naših stari-
-rih bodulskih inpjegati !

Stari inpjegati nisu puno vjadali, jerbo je to bi luš, a
da van istinu rečen, u onin vrimenima nikako ni bilo šesno hodit puno na
vjade. Na vaporu ste malo susrićali inpjegate. Najviše su vjadali ~~šerifima~~
dandarmi, fratri, soldati, finansijeri, avokati, trgovci, a inkontrali bi
ste kagod i koju naprofumanu "šporukuju". A razumi se da je ispod ~~stivax~~
kuverte bilo vazda na našin malin vaporima ~~mo~~ i puno jaraca za naše bodul-
-ske bekarije. Ajme meni, ča bi ono liti smrdili ! [...Kad bi koji mali in-
-pjegat iz bodulkega mista poša u Zadar, Split, Dubrovnik, Riku oli Tješć,
svo misto bi na veliko komentavalo, pa bi jedni druge pitali :
A ča van se pari, zašto je parti,an ?!.....Da nima koju grubu bolest, pa
neće da se zna u mistu,an ?!....Sikuro ge, ka Bog, poša se vizitat u ko-
-jega speđaliste! A ako bi partila žena inpjegata u koje vilo misto sama
brez muža, e-e, hodi ti ondar, lipi moj, zašepit gubicu drugin ženama. Od
~~inpijs~~ velike invidije ča ona može poč u vjad, aone ne mogu, svašta bi
govorile i izventavale, pa bi se ovakih čulo :

An, partila je, gospoja !.....Hoće jon se šjori vjadat!....Ha-ha-ha !....
Naše jon je misto diventalo tisno !..... Čapa je morbin !..... Dodijali su
jon muž i dica!.... Prasica, šporukuja !.....A kako se samo ušestala kad je
partila!.....Sva inbuština, profumana, sva u fjakima i rekamima, a kapelin
pun penači!.... Ka da je prinčipesa!.... A ka da jon neznamo famiju, ka da
neznamo, da jon je otac poteza mriže!.... Asti-i!.....Sva in gringola,an?!..
Vaja da jon, da oprostite, g.....vidi vjadat!.... Izgladnit će i zapustit onu
bičnu dicu i upropastit onega nesritnega muža I stavila je još na one
debele prste mezogvante od mirlića!.... Ha-ha-ha !... A i kušinet ozada, da
jon bude veća.....A kad se vrati, ^{uzimat} ~~uzimat~~ će na dug meso u bekariji....E-e,
- znamo, znamo mi tu racu od čejadi !

Evo, ovakih bi se čulo. I ondar za škivat sve te petegularije, najboje
je bilo oštat doma. Bi si- tu si ! I buđi kumtenat! Živit u miru božjen, to
je bi³ moto naših starih inpjegati. A tako su i živili.

Jedina stvar, koja bi ni puno smetala i od koje su se strašili

-li, to je bi - vitar. Bižali su od kurenta ~~od vitra~~ ka vrag od tamjana. ~~I~~
I da budu više sikuri za svoje zdravje, i sini i liti su nosili duge mudante
od fuštanja i guču od bumbaka, da jin upije znoj. Mala plaća ^{bila} je najveći
razlog zašto su se mali inpjegati strašili od kurenta ~~ni~~ arije više nego dru-
-ga čajad. A, po Boga, nebi jin bila laka kad bi hi propuntalo. Sve nevoje
bi došle rečom : i zabolili bi zubi i otekla faca, došla bi febra i kašaj,
ostinuli bi bubrizi oli bi čapali (~~infjamacijun na plu-~~) infjamacijun na plu-
-ćima. E, ondar bi bilo z'o! Vajalo bi zvat likara, kupovat skupe ^{čarote i} likarije u
špičariji, kupovat pulastre za bolesnika, dat misu za ozdravjenje etečetera,
etečetera ! A ko je to moga podnit od malih inpjegati, an ?! Ostat priko mise-
-ca brez nikoliko fjerini u žepu ni bile lake. ~~stvari~~ I za jopet noć isplivat
vajalo je stegnut koramelu na gačana. Ni ~~nikx~~ se dugo vremena hodilo ni bli-
-zu bekarije ni blisu peškarije za ne poč u napast, pa se onda mišala samo
pulenta, varilo zeje i prigrizlo koju slanu sardelu. Ako bi se razbolilo dite
oli žena , muž bi škvava kafetariju, a na miste fumat špenjulete " Sport" oli
" Dalmatiner" , kupova bi one najgore, " Dreze " i " Ungareze", pet špenjule-
-ti ~~na dan za po solda~~ na dan za po solda. I tako, stisni danas, stisni sutra, jope
bi nikako ~~nikakunđi~~ došli nazelenu granu. E, a sad se nemojte smijat zašto
su se naši stari inpjegati toliko strašili od vitra !

Petar Gjunio

/ iz neobjelodanjene knjige " Bođuli " /

nastavak ove humoreske je "Dohodi guvernatur !"